

Lönegaranti vid företagsrekonstruktion

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:57 Lönegaranti vid företagsrekonstruktion samt två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Regeringen föreslår lagändringar som innebär att statlig lönegaranti införs vid företagsrekonstruktion. Lönegaranti vid företagsrekonstruktion föreslås bli utformad på sätt som motsvarar vad som gäller vid konkurs. Syftet med förslaget är att bidra till strävandena att åstadkomma neutralitet mellan de båda förfarandena konkurs och företagsrekonstruktion. Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 juni 2005.

I ärendet har utskottet inhämtat yttrande från arbetsmarknadsutskottet.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Lönegaranti vid företagsrekonstruktion.....	5
Lönegaranti vid flera insolvensförfaranden.....	8
Reservationen.....	10
Lönegaranti vid flera insolvensförfaranden, punkt 2 (kd)	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	11
Propositionen.....	11
Följdmotioner.....	11
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	12
<i>Bilaga 3</i>	
Yttrande från annat utskott.....	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lönegaranti vid företagsrekonstruktion

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497). Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:57 och avslår motion 2004/05:L12.

2. Lönegaranti vid flera insolvensförfaranden

Riksdagen avslår motion 2004/05:L13.

Reservation (kd)

Stockholm den 26 april 2005

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Hillevi Larsson (s), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad (s), Henrik von Sydow (m), Pia Nilsson (s), Johan Löfstrand (s), Peter Jonsson (s), Hillevi Engström (m), Mia Franzén (fp) och Ingemar Vänerlöv (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497). Bakgrunden till lagförslaget är följande.

En parlamentarisk kommitté tillsattes år 1995 för att utreda frågor som rör förmånsrättslagen (1970:979). Kommittén antog namnet Förmånsrättskommittén och avlämnade år 1999 sitt huvudbetänkande (SOU 1999:1) Nya förmånsrättsregler. Där föreslogs bl.a. förändringar av lönegarantireglerna. Under arbetet i Regeringskansliet med en proposition om nya förmånsrättsregler tillkännagav riksdagen hösten 2002 att regeringen borde återkomma till riksdagen med ett lagförslag i enlighet med vad Förmånsrättskommittén föreslagit. Enligt riksdagens mening borde regeringens förslag innefatta även ett förslag om lönegaranti vid företagsrekonstruktion, om detta inte står i konflikt med EG-rätten (bet. 2001/02:LU26, rskr. 303).

I proposition 2002/03:49 Nya förmånsrättsregler lämnade regeringen förslag på förändringar av förmånsrättsordningen. Ett av syftena med reformen var att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att försättas i konkurs. Regeringen föreslog även vissa ändringar i lönegarantilagen (1992:497). I propositionen gjorde regeringen bedömningen att lönegaranti bör kunna utgå även vid företagsrekonstruktion. Regeringen ansåg dock att det saknades förutsättningar att enbart på grundval av Förmånsrättskommitténs betänkande lägga fram ett förslag om lönegaranti vid företagsrekonstruktion, och regeringen avsåg därför att inhämta nödvändigt kompletterande beslutsunderlag och återkomma till riksdagen i frågan. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (2002/03:LU17, rskr. 222). Ändringarna i förmånsrättslagen och lönegarantilagen trädde i kraft den 1 januari 2004.

Inom Justitiedepartementet upprättades därefter departementspromemorian (Ds 2003:17) Lönegaranti vid företagsrekonstruktion. Departementspromemorian har remissbehandlats och ligger till grund för förslagen i förevarande proposition.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Lagutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och de med anledning av propositionen väckta motionerna. Arbetsmarknadsutskottet har yttrat sig i form av ett protokollsutdrag, vilket återfinns i *bilaga 3*.

Utskottets överväganden

Lönegaranti vid företagsrekonstruktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionen.

Bakgrund

Efterlevnaden av civilrättsliga regler om betalningsskyldighet regleras i sista hand av att en gäldenärs egendom tvångsvis genom konkurs eller utsökning kan användas för att tillgodose fordringsägarna. De väsentligaste bestämmelserna om konkurs finns i konkurslagen (1987:672). Konkursförfarandet, som utgår från att gäldenären är på obestånd eller insolvent, har karaktär av generalexekution där i princip all gäldenärens egendom tas i anspråk.

Den ordning i vilken betalningsanspråken skall tillgodoses vid konkurs och utmätning regleras i förmånsrättslagen (1970:979) och i utsökningsbalken. Utgångspunkten är att alla fordringar har samma rätt. I förmånsrättslagen finns dock en uppräkningslista av vissa fordringar som har bättre rätt än andra, dvs. förmånsrätt, och vilken ordning som gäller mellan dessa s.k. prioriterade fordringar. I lagen görs skillnad mellan dels särskilda förmånsrätter, som avser enbart viss egendom och som gäller både i konkurs och vid utmätning, dels allmänna förmånsrätter, som avser all gäldenärens egendom och som gäller enbart i konkurs.

Vid sidan av konkurs finns enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ett särskilt insolvensrättsligt förfarande inom vars ramar åtgärder kan vidtas för att rekonstruera företag i kris som bedöms ha utsikter till en fortsatt lönsam verksamhet (prop. 1995/96:5 och 1995/96:115, bet. LU11). En sådan rekonstruktion kan innefatta såväl åtgärder som förbättrar rörelsens resultat som en uppgörelse med borgenärerna.

I det insolvensrättsliga regelsystemet ingår även lönegarantilagen (1992:497) som en väsentlig del. Lagen syftar till att säkerställa att arbetstagare skall få betalning för sin lönefordran mot en arbetsgivare som försätts i konkurs. Lagen innebär sammanfattningsvis att staten under vissa närmare förutsättningar garanterar prioriterade fordringar på lön och pension samt att staten övertar fordringarna – med motsvarande förmånsrätt – och inträder i konkursen som borgenär på respektive löntagares plats.

I juni 2003 fattade riksdagen beslut om en genomgripande reform av förmånsrättslagstiftningen (prop. 2002/03:49, bet. LU17, rskr. 222). Reformen syftade i huvudsak till att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs, att bidra till att kreditgivning och kreditprövning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsam-

het, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt, att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning samt att stärka löneskyddet för de anställda vid konkurs. Förmånsrättsreformen trädde i kraft den 1 januari 2004. Regeringen beslutade i oktober 2004 att ge Institutet för tillväxtpolitiska studier i uppdrag att utvärdera reformens effekter.

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att utformningen av lagstiftningen om bl.a. förmånsrätt och lönegaranti i hög grad påverkar gäldenärs och borgenärs val av åtgärd när ett företag har betalningssvårigheter. Det finns, anför regeringen, en påtaglig risk för att konkurs väljs framför företagsrekonstruktion när ett företag skall rekonstrueras bl.a. av den anledningen att en rekonstruktion genom konkurs i viss mån hittills kunnat finansieras med lönegarantimedel. Detta leder enligt regeringen många gånger till att saneringen av verksamheter inleds för sent. Regeringen konstaterar att det således är betydelsefullt att lagstiftningen är effektiv och välbalanserad så att frågan om insolvenshantering inte väcks för sent utan valet lättare kan grundas på en bedömning av lönsamhet och framtidsutsikter och inte på ovidkommande hänsyn som kan snedvrida ställningstagandet.

Därutöver anför regeringen att ett övergripande syfte med förändringarna av förmånsrätten vid konkurs är att förbättra förutsättningarna för rekonstruktion av företag. Tidigare förmånsrättsregler ansågs nämligen bidra till att företagsrekonstruktioner påbörjades för sent. I den då aktuella propositionen uttryckte regeringen vikten av att sträva efter neutralitet mellan insolvensförfarandena konkurs och företagsrekonstruktion (prop. 2002/03:49). Enligt regeringen finns det en risk för att de effekter som förväntats av ändringarna i förmånsrättslagen uteblir om inte lönegaranti-reglerna ändras. Skillnaderna mellan de två förfarandena konkurs och företagsrekonstruktion bör därför, enligt regeringens mening, minskas ytterligare.

Mot den redovisade bakgrunden föreslår regeringen att statlig lönegaranti för betalning av arbetstagares fordran införs även för det fall arbetsgivaren är föremål för företagsrekonstruktion. Det sociala skydd lönegarantin utgör för arbetstagare vid konkurs utsträcks till att omfatta även lönefordringar vid företagsrekonstruktion. De ändringar som därutöver föreslås i lönegarantilagen (1992:497) innebär sammanfattningsvis följande. Vid lönegarantiutbetalning inträder staten i arbetstagarens rätt mot gäldenären vid företagsrekonstruktion. Betalning enligt garantin lämnas vid företagsrekonstruktion för fordran på lön eller annan ersättning och pension som skulle berättiga till garantibelopp om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i stället för att beslut fattats om företagsrekonstruktion. Beslut om lönegaranti vid företagsrekonstruktion fattas av rekonstruktören. Lönegarantilagens bestämmelser om konkurs utan bevakning, utbetalning av garantibelopp, överprövning av beslut och återbetalning av garantibelopp skall tillämpas även vid företagsrekonstruktion. Rekonstruktören skall lämna sådana upp-

gifter om fordringar hos gäldenären vid företagsrekonstruktion som kan ha betydelse för betalning enligt garantin. Uppgifterna skall lämnas på begäran av den tillsynsmyndighet som skulle ha utövat tillsyn om arbetsgivaren försatts i konkurs i stället för att beslut fattats om företagsrekonstruktion. Vissa redaktionella ändringar i lönegarantilagen föreslås också. Därutöver gör regeringen bedömningen att staten bör ha rätt till ränta på utbetald lönegaranti i enlighet med vad som gäller i dag.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juni 2005. De nya bestämmelserna om lönegaranti vid företagsrekonstruktion skall tillämpas om beslutet om företagsrekonstruktion fattas på grund av en ansökan om företagsrekonstruktion som inkommit till tingsrätten den 1 juni 2005 eller senare.

Motionen

I motion L12 yrkar Ingegerd Saarinen (mp) avslag på regeringens proposition. Enligt motionären bör bl.a. utvärderingen av den nya förmånsrättslagen avvaktas innan det införs lönegaranti vid företagsrekonstruktion.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen.

Lagutskottets ställningstagande

Regeringens förslag om införande av lönegaranti vid företagsrekonstruktion utgör en del av en långsiktig reformering av insolvensrätten. Förslaget är en fortsättning på den reformering av förmånsrättslagstiftningen som beslutades våren 2003. Lagutskottet kan konstatera att det sedan tidigare råder bred enighet om att lönegaranti skall kunna förekomma vid företagsrekonstruktion (se bet. 2002/03:LU17). Genom en ökad neutralitet mellan insolvensförfarandena konkurs och företagsrekonstruktion kan valet av förfarande ske snarare efter vad som är mest lämpligt i varje enskilt fall än att valet påverkas av ovidkommande hänsyn som t.ex. förekomsten av lönegaranti. Ett införande av lönegaranti vid företagsrekonstruktion skulle enligt lagutskottets mening bidra till att förbättra utsikterna för rekonstruktion utan konkurs.

Med det anförda föreslår således lagutskottet, liksom arbetsmarknadsutskottet, att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motion L12.

Lönegaranti vid flera insolvensförfaranden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om begränsning av rätten till lönegaranti vid flera insolvensförfaranden. Jämför reservation (kd).

Propositionen

I departementspromemorian (Ds 2003:17) Lönegaranti vid företagsrekonstruktion föreslogs att lönegarantin skall kunna begränsas om arbetsgivaren försätts i konkurs under pågående företagsrekonstruktion eller om en verksamhet i övrigt genomgår fler än ett insolvensförfarande och förfarandena har föranletts av samma insolvenssituation. Ett antal remissinstanser har, enligt vad som redovisas i propositionen, avstyrkt eller haft invändningar mot förslaget.

I propositionen gör regeringen bedömningen att det inte bör införas en begränsning av rätten till lönegaranti när ett insolvensförfarande följs av ett annat. Lönegarantin skall, framhåller regeringen, vara ett skydd för arbetstagaren i samband med att hans eller hennes arbetsgivare har ekonomiska problem vilka leder till företagsrekonstruktion eller konkurs. Visar det sig att många företag kommer att försättas i konkurs under pågående företagsrekonstruktion eller att systemet missbrukas anser regeringen att lagstiftningsåtgärder får övervägas på nytt.

Motionen

I motion L13 föreslår Ingemar Vänerlov m.fl. (kd) att lönegarantin, i syfte att förhindra missbruk, skall kunna begränsas om arbetsgivaren försätts i konkurs under pågående företagsrekonstruktion. I motionen begärs ett tillkännagivande med detta innehåll.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet delar regeringens bedömning och avstyrker motionen.

Lagutskottets ställningstagande

Enligt lagutskottets mening bör utgångspunkten vara att arbetstagare skall ha rätt till full lönegaranti vid såväl företagsrekonstruktion som konkurs. Lagutskottet delar således regeringens och arbetsmarknadsutskottets bedömning att någon begränsning av rätten till lönegaranti när ett insolvensförfarande följs av ett annat inte bör införas nu. Som redovisas i propositionen avser regeringen att följa utvecklingen och på nytt överväga lagstiftningsåtgärder om det visar sig erfordrigt. Eventuella problem torde kunna fångas upp i samband med den pågående utvärderingen av förmånsrättsreformen.

Med det anförda anser lagutskottet att det inte finns anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionen. Riksdagen bör således avslå motion L13.

Reservationen

Lönegaranti vid flera insolvensförfaranden, punkt 2 (kd)

av Ingemar Vänerlöv (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lönegaranti vid flera insolvensförfaranden. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:L13.

Ställningstagande

Liksom motionärerna bakom motion L13 är jag i huvudsak positiv till att det införs statlig lönegaranti vid företagsrekonstruktion. Sociala hänsyn motiverar att staten tar ett ansvar och garanterar viss lön. Jag anser dock att lönegarantin, i syfte att förhindra missbruk, skall kunna begränsas om arbetsgivaren försätts i konkurs under pågående företagsrekonstruktion. Om arbetsgivaren går i konkurs under rekonstruktionsförfarandet bör det ske en sammanläggning av de två insolvensförfarandena. Det belopp som en arbetstagare erhåller genom lönegarantin under en företagsrekonstruktion skall avräknas från vad arbetstagaren har rätt till enligt lönegarantin vid en efterföljande konkurs. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L13, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:57 Lönegaranti vid företagsrekonstruktion:

Riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497).

Följdmotioner

2004/05:L12 av Ingegerd Saarinen (mp):

Riksdagen avslår proposition 2004/05:57.

2004/05:L13 av Ingemar Vänerlöv m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en begränsning till lönegaranti vid flera insolvensförfaranden bör införas för att förhindra missbruk.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen
(1992:497)

Härigenom föreskrivs i fråga om lönegarantilagen (1992:497)

dels att 1, 4, 5, 7, 9, 10, 16–20, 22, 25, 26, 28–30, 32 och 35 §§ samt rubriken närmast före 16 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 7 a, 7 b och 20 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

För betalning av arbetstagares fordran hos en arbetsgivare som har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land *svarar staten enligt denna lag (statlig lönegaranti).*

Vad som sägs om arbetstagare gäller även en sådan anhörig till arbetstagare som har pensionsfordran hos konkursgäldenären *med anledning av arbetstagarens anställning.*

Om en fordran har överlåtits, har förvärvaren rätt till utbetalning enligt garantin (garantibelopp) endast om förvärvet har avsett mätningsarvode eller därmed jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift.

Rätt till garantibelopp föreligger också om förvärvet har skett efter att konkursbeslutet meddelades och förvärvaren är en arbetstagarorganisation i vilken överlåtaren är medlem eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar.

Föreslagen lydelse

1 §

Staten svarar enligt denna lag för betalning av arbetstagares fordran (statlig lönegaranti) hos en arbetsgivare som

– har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land, eller
– är föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

4 §

Vad som sägs om arbetstagare gäller även en sådan anhörig till arbetstagare som *med anledning av arbetstagarens anställning* har pensionsfordran hos konkursgäldenären *eller gäldenären vid företagsrekonstruktion.*

5 §

Rätt till garantibelopp föreligger också om förvärvet har skett efter att konkursbeslutet *eller beslutet om företagsrekonstruktion* meddelades och förvärvaren är en arbetstagarorganisation i vilken överlåtaren är medlem eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar.

7 §¹

Betalning enligt garantin lämnas för sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) och för fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Vid konkurs lämnas betalning enligt garantin för sådan fordran på lön eller annan ersättning och på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979).

Vid företagsrekonstruktion lämnas betalning enligt garantin för fordran på lön eller annan ersättning och på pension som skulle haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen om arbetsgivaren i stället hade försetts i konkurs.

Betalning enligt garantin lämnas också för fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet. Betalning lämnas dock inte till sådan arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen.

Fordran på uppsägningslön omfattas av garantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av garantin endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. För uppsägningstid omfattar garantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av garantin skall med samtidig inkomst i annan anställning jäställas aktivitetsstöd som lämnas

¹ Senaste lydelse 2003:544.

till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

I vilken utsträckning fordran på lön eller pension får göras gällande i konkurs framgår av 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672).

7 a §

Betalning enligt garantin lämnas också för fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet. Detsamma gäller vid beslut om företagsrekonstruktion, i den mån arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Fordran på uppsägningslön omfattas av garantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av garantin endast om arbetstagaren kan visa att han eller hon har anmält sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. För uppsägningstid omfattar garantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av garantin skall med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den

mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Betalning enligt garantin lämnas dock inte till sådan arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen (1970:979).

7 b §

Betalning enligt garantin lämnas inte vid konkurs eller företagsrekonstruktion för sådan del av fordran på lön eller pension som enligt 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) inte får göras gällande i konkurs.

9 §²

Betalning enligt garantin lämnas för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst fyra gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. För fordran på lön eller annan ersättning gäller garantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader. Betalning för fordran som avser ersättning för särskilda kostnader lämnas framför annan fordran.

För sådan fordran som är förenad med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) och för fordran enligt 7 a § denna lag lämnas betalning enligt garantin vid konkurs eller företagsrekonstruktion för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring som gäller när ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

För fordran på lön eller annan ersättning gäller garantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader.

Fordran på ersättning för särskilda kostnader betalas före annan fordran.

10 §³

Om en arbetstagare har inkomster från en annan anställning under uppsägningstiden och

Om en arbetstagare har inkomster från en annan anställning under uppsägningstiden och

² Senaste lydelse 2003:544.

³ Senaste lydelse 2000:1362.

dessas avser samma tid som *hans* fordran i konkursen, skall han upplysa förvaltaren om inkomsterna.

dessas avser samma tid som *arbetstagarens* fordran i konkursen *eller mot gäldenären vid företagsrekonstruktion*, skall han *eller hon* upplysa förvaltaren *eller rekonstruktören* om inkomsterna.

Sådan upplysning skall också lämnas om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Konkurs utan bevakning

Konkurs utan bevakning och företagsrekonstruktion

Om bevakning inte förekommer, skall förvaltaren snarast pröva och meddela beslut i frågan om en fordran i konkursen skall betalas enligt garantin.

16 §

Vid konkurs där bevakning inte förekommer och vid företagsrekonstruktion, skall förvaltaren *eller rekonstruktören* snarast pröva och meddela beslut i frågan om en fordran skall betalas enligt garantin.

Om förvaltaren finner att fordran skall betalas enligt garantin, skall han samma dag som beslutet meddelas till den länsstyrelse som avses i 22 § *sända en underrättelse om beslutets innehåll*.

17 §

Om förvaltaren *eller rekonstruktören* finner att fordran skall betalas enligt garantin, skall han *eller hon* samma dag som beslutet meddelas *sända en underrättelse om beslutets innehåll* till den länsstyrelse som avses i 22 §.

Om förvaltaren, *sedan han har funnit att fordran skall betalas enligt garantin*, får upplysningar enligt 10 § eller om han på annat sätt får kännedom om något förhållande som påverkar frågan till vilken del arbetstagarens fordran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt, skall han snarast ompröva sitt beslut avseende garantibelopp som ännu inte har betalats ut.

18 §

Om förvaltaren *eller rekonstruktören*, efter att ha fattat beslut om betalning enligt garantin, får upplysningar enligt 10 § eller på annat sätt får kännedom om något förhållande som påverkar frågan till vilken del arbetstagarens fordran på uppsägningslön omfattas av rätt till betalning enligt garantin, skall förvaltaren *eller rekonstruktören* snarast ompröva sitt beslut avseende garantibelopp som ännu inte har betalats ut.

Om omprövningen medför att utbetalning enligt garantin skall ske med ett annat belopp än tidigare, skall han samma dag sända en underrättelse om beslutets

Om omprövningen medför att utbetalning enligt garantin skall ske med ett annat belopp än tidigare, skall *förvaltaren eller rekonstruktören* samma dag sända

innehåll till länsstyrelsen.

en underrättelse om beslutets innehåll till länsstyrelsen.

19 §

Kopia av beslut enligt 16 eller 18 § skall samma dag som beslutet meddelades sändas till tillsynsmyndigheten i konkursen och arbetstagaren.

Kopia av *ett* beslut enligt 16 eller 18 § skall samma dag som beslutet meddelades

– vid konkurs sändas till arbetstagaren och tillsynsmyndigheten i konkursen,

– vid företagsrekonstruktion sändas till arbetstagaren och den tillsynsmyndighet som skulle ha utövat tillsyn om arbetsgivaren i stället försatts i konkurs.

20 §

Förvaltaren får rätta beslut som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende.

Förvaltaren *och rekonstruktören* får rätta beslut som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende.

20 a §

Vid företagsrekonstruktion skall rekonstruktören, på begäran av den tillsynsmyndighet som skulle ha utövat tillsyn om arbetsgivaren i stället försatts i konkurs, lämna sådana uppgifter om fordringar hos gäldenären som kan ha betydelse för betalning enligt garantin.

22 §

Garantibelopp betalas av länsstyrelsen i det län dit den tingsrätt som handlägger *konkursärendet* hör. I de fall som avses i 21 § betalas garantibeloppet av länsstyrelsen i det län där arbetstagaren vistas.

Garantibelopp betalas av länsstyrelsen i det län dit den tingsrätt som handlägger *konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion* hör. I de fall som avses i 21 § betalas garantibeloppet av länsstyrelsen i det län där arbetstagaren vistas.

25 §⁴

Innan garantibelopp för fordran på uppsägningslön betalas ut skall arbetstagaren till länsstyrelsen lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och avlöningsförhållanden under uppsägnings tiden.

Om arbetstagaren under upp-

Om arbetstagaren under upp-

⁴ Senaste lydelse 1994:636.

sägningstiden inte utför arbete för konkursgäldenären eller någon annan och inte heller driver egen rörelse, får garantibelopp för fordran på uppsägningslön betalas ut endast om arbetstagaren visar att han för den tid fordran avser har varit anmäld som arbetssökande hos *offentlig arbetsförmedling*.

sägningstiden inte utför arbete för konkursgäldenären, *gäldenären vid företagsrekonstruktion* eller någon annan och inte heller driver egen rörelse, får garantibelopp för fordran på uppsägningslön betalas ut endast om arbetstagaren visar att han *eller hon* för den tid fordran avser har varit anmäld som arbetssökande hos *den offentliga arbetsförmedlingen*.

26 §

Anser länsstyrelsen att uppgifterna som arbetstagaren har lämnat i en försäkran enligt 25 § kan påverka frågan till vilken del arbetstagarens fordran på uppsägningslön omfattas av *förmånsrätt*, skall länsstyrelsen skyndsamt sända kopia av försäkran till förvaltaren.

Anser länsstyrelsen att uppgifterna som arbetstagaren har lämnat i en försäkran enligt 25 § kan påverka frågan till vilken del arbetstagarens fordran på uppsägningslön omfattas av *rätt till betalning enligt garantin*, skall länsstyrelsen skyndsamt sända kopia av försäkran till förvaltaren *eller rekonstruktören*.

I sådana fall får garantibelopp för fordran på uppsägningslön inte betalas ut innan förvaltaren har omprövat sitt tidigare ställningstagande i frågan om lönegaranti eller underrättat länsstyrelsen om att uppgifterna i försäkran inte ger anledning till en ny bedömning.

I sådana fall får garantibelopp för fordran på uppsägningslön inte betalas ut innan förvaltaren *eller rekonstruktören* har omprövat sitt tidigare ställningstagande i frågan om lönegaranti eller underrättat länsstyrelsen om att uppgifterna i försäkran inte ger anledning till en ny bedömning.

28 §

I fråga om utbetalat garantibelopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären. Utdelning i *konkursen* för arbetstagarens fordran som ersatts av garantin tillfaller staten intill detta belopp.

I fråga om utbetalat garantibelopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären *eller gäldenären vid företagsrekonstruktion*.

Utdelning i *konkurs* för arbetstagarens fordran som ersatts av garantin tillfaller staten upp till detta belopp.

29 §

Om en arbetstagare är missnöjd med förvaltarens beslut enligt 16 eller 18 §, får *han* väcka talan mot staten inom tre veckor från det att han fick del av beslutet. *Statens talan förs vid tingsrätten av till-*

Om en arbetstagare är missnöjd med förvaltarens *eller rekonstruktörens* beslut enligt 16 eller 18 §, får *arbetstagaren* väcka talan mot staten inom tre veckor från det att han *eller hon* fick del av

synsmyndigheten.

beslutet.

Vid konkurs förs statens talan vid tingsrätten av tillsynsmyndigheten. Vid företagsrekonstruktion förs statens talan av den tillsynsmyndighet som skulle ha utövat tillsyn om arbetsgivaren i stället försatts i konkurs.

30 §

Om *tillsynsmyndigheten* finner att förvaltarens beslut är oriktigt, får myndigheten väcka talan mot arbetstagaren inom tre veckor från det att myndigheten fick del av beslutet.

Om *den myndighet som avses i 29 § andra stycket* finner att förvaltarens *eller rekonstruktörens* beslut är oriktigt, får myndigheten väcka talan mot arbetstagaren inom tre veckor från det att myndigheten fick del av beslutet.

32 §

Talan enligt 29 eller 30 § skall väckas vid den tingsrätt som handlägger konkursärendet.

Talan enligt 29 eller 30 § skall väckas vid den tingsrätt som handlägger konkursärendet *eller ärendet om företagsrekonstruktion.*

En arbetstagare, som är missnöjd med tillsynsmyndighetens beslut enligt 21 §, får inom den tid som anges i 29 § väcka talan mot staten vid den tingsrätt där arbetstagaren skall svara i tvistemål i allmänhet.

35 §

Om betalning enligt garantin har skett och konkursbeslutet därefter upphävs genom ett beslut som vinner laga kraft, skall den som tagit emot betalningen betala tillbaka beloppet.

Om betalning enligt garantin har skett och konkursbeslutet *eller beslutet om företagsrekonstruktion* därefter upphävs genom ett beslut som vinner laga kraft, skall den som tagit emot betalningen betala tillbaka beloppet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2005.
 2. De nya bestämmelserna om lönegaranti vid företagsrekonstruktion skall tillämpas om beslutet om företagsrekonstruktion fattas på grund av en ansökan om företagsrekonstruktion som inkommit till tingsrätten den 1 juni 2005 eller senare.

BILAGA 3

Yttrande från annat utskott

ARBETSMARKNADSUTSKOTTET

SVERIGES
RIKSDAG

**Utdrag ur
PROTOKOLL**

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2004/05:19

DATUM Torsdagen den 14 april 2005
TID 09.00–09.25
NÄRVARANDE Se bilaga 1

**§ 1 Fråga om yttrande till LU,
proposition 2004/05:57 och proposition 2004/05:128**

Utskottet beslutade att avge yttrande till LU enligt bilagorna 2 och 3 till protokollet. Avvikande meningar anmäldes enligt underbilagor till respektive bilaga.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

VID PROTOKOLLET Sanna Feltenmark

JUSTERAT Anders Karlsson

RÄTT UTDRAGET
INTYGAR

Sanna Feltenmark

Exp. 2005-04-15

LU

Bilaga 2 till arbetsmarknadsutskottets protokoll 2004/05:19

Till lagutskottet, yttrande över *proposition 2004/05:57 Lönegaranti vid företagsrekonstruktion* och de med anledning av propositionen väckta motionerna 2004/05:L12 och 2004/05:L13.

Regeringen föreslår i *propositionen* att lönegarantilagen (1992:497) ändras så att statlig lönegaranti införs vid företagsrekonstruktion. I dag gäller lönegarantilagen endast vid konkurs. Regleringen av lönegaranti vid företagsrekonstruktion utformas på ett sätt som motsvarar vad som gäller vid konkurs. Syftet med förslagen är att bidra till strävandena att åstadkomma neutralitet mellan de båda förfarandena konkurs och företagsrekonstruktion. Någon begränsning av rätten till lönegaranti när ett insolvensförfarande följs av ett annat föreslås inte. En arbetstagare kan alltså bli berättigad till lönegarantiersättning vid två eller flera på varandra följande insolvensförfaranden som rör samma verksamhet.

I propositionen föreslås även vissa redaktionella ändringar i lönegarantilagen.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2005.

Kostnaden för lönegarantin finansieras genom *anslag 22:11 under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad*. Regeringen bedömer att förslaget tillsammans med genomförandet av nya förmånsrättsregler medför minskade kostnader för lönegarantin och ett ökat återflöde till staten.

Motioner

Ingerd Saarinen (mp) yrkar i motion 2004/05:L12 avslag på propositionen och hänvisar till vad regeringen säger i fråga om finansieringen. Argumenteringen följer samma grunder som åberopades till stöd för den nya förmånsrättslagen. Effekterna av den lagen har dock ifrågasatts. Enligt motionären kan kalkylen för statens intäkter och kostnadsminskningar visa sig felaktig till följd av ändrat beteende på marknaden för kreditgivning och i fråga om hanteringen av tillgångar. Det vore fel att bygga vidare på en grund som kan ifrågasättas. En utvärdering av den nya förmånsrättslagen pågår. Motionären anser att propositionen bör avvisas till dess att utvärderingen är genomförd och det ekonomiska utfallet för staten av konkurser, rekonstruktion och erforderliga insatser för kapitalförsörjning till små och medelstora företag säkerställs.

I kommittémotion 2004/05:L13 anför *Kristdemokraterna* att en begränsning till lönegaranti vid flera på varandra följande insolvensförfaranden bör införas för att förhindra missbruk. Lönegaranti som en arbetstagare fått ut vid rekonstruktion bör avräknas vid en efterföljande konkurs.

Utskottets bedömning

Utskottet delar regeringens uppfattning att statlig lönegaranti för betalning av arbetstagares fordran bör införas även när arbetsgivaren är föremål för företagsrekonstruktion. Detta är en välkommen reform. I motion 2004/05:L12 ifrågasätts de ekonomiska konsekvenserna av

förslaget. Regeringen anför i propositionen att förslaget utgör en del av en långsiktig reformering av insolvensrätten och att effekterna av nu behandlat förslag är beroende av avvägningar som gjorts tidigare. Arbetsmarknadsutskottet kan här hänvisa till att Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) i oktober i förra året fick i uppdrag av regeringen att bedöma om målen med förmånsrättsreformen har uppnåtts och att utvärdera reformens effekter. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2007. Det kan också nämnas att utredningen om en förändrad modell för lönegarantins finansiering har sett över finansieringen av lönegarantin. Utredningens förslag (SOU 2004:93) har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Arbetsmarknadsutskottet har inget underlag för någon annan bedömning av det nu behandlade förslagens finansiella konsekvenser än den regeringen gjort i propositionen. Utskottet ser därför inga skäl att avvakta med att genomföra ändringarna.

När det gäller frågan om en eventuell begränsningsregel vid flera på varandra följande insolvensförfaranden anser Arbetsmarknadsutskottet i likhet med regeringen att en sådan regel måste vägas mot det skydd lönegarantin är avsedd att vara för arbetstagaren och hans eller hennes möjlighet att anpassa sig till den situation som uppkommit. I propositionen anføres att utgångspunkten därför bör vara att arbetstagaren ska ha rätt till full lönegaranti för sin lönefordran vid såväl företagsrekonstruktion som konkurs. Utskottet delar även denna bedömning och noterar att lagstiftningsåtgärder kan komma att övervägas på nytt om det visar sig att systemet missbrukas eller om många företag försätts i konkurs under pågående företagsrekonstruktion.

Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen. Motionerna *L12 (mp)* och *L13 (kd)* bör avstyrkas.

Avvikande mening (kd) avseende motion 2004/05:L13

Stefan Attefall (kd) anför:

Lönegarantin bygger på tanken att det i vissa situationer är rimligt att staten garanterar arbetstagarens lön som ett socialt skydd för den enskilde. Kristdemokraterna är positiva till införandet av statlig lönegaranti vid företagsrekonstruktion. En begränsning av rätten till lönegaranti vid flera insolvensförfaranden måste emellertid införas av statsfinansiella skäl och för att förhindra missbruk. Mycket talar tyvärr för att många fall av företagsrekonstruktion kommer att sluta med konkurs. Det innebär att man redan från början riskerar att bygga in en dubblerad lönegarantihantering eftersom man knappast kan anta att ett bolag försätts i omedelbar konkurs om bolaget har personal. I stället startar man med en företagsrekonstruktion och tillgodogör sig lönegaranti. Därefter sätter man bolaget i konkurs varpå ytterligare lönegaranti utges. Om gäldenären går i konkurs, under ett rekonstruktionsförfarande bör det därför ske en sammanläggning av de två insolvensförfarandena. En sådan sammanläggning bör däremot inte ske om konkursen inträffar efter att företagsrekonstruktionen avslutats.

Motion 2004/05:L13 tillstyrks därmed.